

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

NOVICE MREŽE NVO ZA ZDRAVJE IN OSTALE NOVICE

[Mobilna aplikacija ŠUR](#)

Ali poznate mobilno aplikacijo ŠUR (šola, ulica, razvoj) za mlade? Aplikacijo smo razvili z namenom pomoči mladim in mlajšim odraslim na področju zmanjšanja rabe psihoaktivnih snovi (tobaka in alkohola), zdrave prehrane in gibanja ter pozitivne samopodobe.

Uporabniki lahko postavijo anonimno vprašanje s področja vseh naštetih tem in strokovnjaki jim bodo odgovorili. Aplikacija je na voljo za prenos na povezavi: <https://sur.zadihaj.si>.

[Sporočilo za javnost: Rezultati referenduma politiki ne dajejo legitimnosti za poseganje v ureditev konoplje za osebno \(psihoaktivno\) rabo](#)

Slovensko združenje za nenalezljive bolezni (ZKNB), katerega soustanoviteljica je tudi Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo, je v mesecu juniju objavila sporočilo za javnost v zvezi z rezultati referenduma o rabi konoplje za osebno rabo.

Izpostavili smo, da: »**Z le 51,55 % volivcev, ki so na vprašanje o osebni rabi konoplje odgovorili z "ZA", referendum jasno kaže na razdvojenost mnenja med državljani. K temu sta prispevala nejasnost in zavajajoča narava vprašanj: pobudniki namreč niso podali podrobnosti o predlogu ureditve področja. Pri osebni rabi konoplje vprašanje ni le ZA ali PROTI, saj je načinov za ureditev tega področja mnogo in nekateri od njih – kar jasno kažejo podatki iz tujine – lahko vodijo v močno škodljive posledice na ravni celotne družbe.**

V prvem koraku bi morala biti torej ključna priprava predloga strategije, na podlagi katere bi se lahko v naslednjem koraku stroka odločala o sprejemanju ali nesprejemanju določene zakonske ureditve s področja konoplje.« Celotno sporočilo je na voljo na [tej povezavi](#).

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[Znani so predstavniki NVO in njihovi namestniki v Svetu vlade RS za spodbujanje razvoja prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij](#)

Postopek izbora **štirih predstavnikov nevladnih organizacij in njihovih namestnikov v Svetu Vlade RS za spodbujanje razvoja prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij** je bil zaključen junija 2024. CNVOS je prejel skupno 94 prijavnice.

Javna predstavitev kandidatov je potekala 3. junija 2024. Ker na njej med kandidati ni prišlo do imenovanja s soglasjem, so bile razpisane volitve. Na volitvah so največ glasov prejeli Kristina Cigler, Goran Forbici, Blaž Perko in Inga Remeta, ki so bili imenovani za predstavnike NVO. Naslednje največje število glasov pa so prejeli Breda Krašna, Jure Lesjak, Sara Ahlin Doljak in Tanja Ploj, ki so bili imenovani za namestnike predstavnikov.

[Članek: Kako je Sloveniji uspelo prepovedati arome v e-cigaretah](#)

V Slovenski zvezi za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo smo na povabilo *Evropske zveze za javno zdravje* (European Public Health Alliance – EPHA) pripravili članek na temo, kako je Sloveniji uspelo prepovedati arome v e-cigaretah.

V članku smo predstavili glavne točke na poti do sprejema dopolnitev tobačne zakonodaje ter **pomembno vlogo nevladnih organizacij, tako slovenskih kot tujih**. Uspeh Slovenije pri doseganju sprememb tobačne zakonodaje je lahko **zgodba dobre prakse drugim državam, ki tega še niso dosegle, pa tudi vsem, ki želijo doseči spremembe na svojem področju**. Upamo, da bo slovenski model dobre prakse lahko pomagal tudi drugim državam, da bodo sledile slovenski poti.

Članek je bil objavljen v e-novicah EPHE, katere član je SZOTK, ter na njihovi spletni strani. Vabljeni k branju članka na [tej povezavi](#).

Na temo sprejetja dopolnitev tobačne zakonodaje smo napisali tudi študijo primera, ki je bila objavljena v novi publikaciji Svetovne zdravstvene organizacije »*Commercial Determinants of Noncommunicable Diseases in the WHO European Region*« (Komerčne determinante nenalezljivih bolezni v evropski regiji SZO), na voljo na [tej povezavi](#).

[Seznam krvodajalskih akcij v mesecu AVGUSTU najdete tukaj.](#)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

ZANIMIVE NOVICE S PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA PO SVETU

[Hongkong želi uvesti popolno prepoved kajenja elektronskih cigaret](#)

Hongkonška vlada si prizadeva za strožjo tobačno zakonodajo in ukrepe za zmanjšanje kajenja, vključno s **prepovedjo kajenja elektronskih cigaret**. Del vladnega načrta je omejitev ponudbe in lastništva izdelkov za kajenje. Načrt bo predvsem prepovedal posedovanje t. i. »alternativnih izdelkov za kajenje«, kot so e-cigarete. To pomeni, da bo poleg prepovedi prodaje e-cigaret prepovedano tudi njihovo posedovanje – tudi za osebno uporabo.

Vlada je že prepovedala prodajo izdelkov za kajenje osebam, mlajšim od 18 let. Z novimi ukrepi pa bo **prepovedano tudi nudenje tobačnih izdelkov osebam, mlajšim od 18 let**, pri čemer bo ponudnik kazensko odgovoren. Vlada bo prepovedala tudi cigarete z okusom, vključno z okusom mentola, sladkarij in sadja. Zahtevala bo enotno in standardizirano embalažo cigaret.

Z novim zakonom želijo tudi razširiti mesta, kjer je prepovedano kaditi. Po novem bi bilo prepovedano kaditi pred vhodi in izhodi stavb, kot so vrtci, šole, domovi za starejše in javne zdravstvene ustanove. Prepovedano bi tudi bilo kajenje med čakanjem v vrsti. To vključuje čakalne vrste za javni prevoz in vstop v določene javne prostore, kot so javne zdravstvene ustanove, zabavišni parki, ipd.

Trenutno ti ukrepi še niso v veljavi. Hongkonški zdravstveni urad v tem času pripravlja zakonodajne predloge. **Urad namerava nove tobačne zakone in spremembe predlagati zakonodajnemu organu do konca tega leta.**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[Poročilo SZO: Alkohol je najpogosteje uporabljena substanca, medtem ko so elektronske cigarete bolj priljubljene od običajnih cigaret](#)

Novo poročilo Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) kaže zaskrbljujočo sliko uživanja substanc med mladostniki po vsej Evropi, srednji Aziji in Kanadi.

Poročilo je razkrilo, da je **alkohol najpogosteje zaužita snov med mladostniki**, pri čemer je 57 % anketiranih 15-letnikov vsaj enkrat poskusilo alkohol, skoraj 4 od 10 (37 %) pa so navedli, da so uživali alkohol v zadnjih 30 dneh. **E-cigarete so po priljubljenosti presegle običajne cigarete**, saj je 32 % anketiranih 15-letnikov dejalo, da so že kadili e-cigarete, 20 % pa jih je reklo, da so e-cigarete kadili v zadnjih 30 dneh. 25 % 15-letnikov je dejalo, da so vsaj enkrat v življenju pokadili običajno cigareto, 15 % pa jih je pokadilo cigareto v zadnjih 30 dneh. Večji delež rabe e-cigaret v primerjavi s kajenjem klasičnih cigaret je mogoče opaziti od 13. leta dalje: 11 % 13-letnikov poroča, da so že kdaj pokadili cigareto, v primerjavi s 16 %, ki so kdaj kadili e-cigareto. Poleg tega 5 % 13-letnikov poroča, da so v zadnjih 30 dneh pokadili cigareto, v primerjavi z 9 %, ki so v zadnjih 30 dneh kadili e-cigareto.

Raba konoplje med mladostniki se rahlo zmanjšuje, pri čemer se je odstotek 15-letnikov, ki so že kdaj uporabljali konopljo, zmanjšal s 14 % v letu 2018 na 12 % v letu 2022. Hitro pa se **zmanjšujejo razlike v uživanju substanc med spoloma**. Dekleta do 15. leta starosti imajo enake stopnje ali pa celo prekašajo fante v stopnjah kajenja, uživanja alkohola in rabe e-cigaret.

[Raziskava: Šest skupin vzorcev pitja alkohola po državah](#)

Raziskava, ki je preučevala vzorce pitja alkohola po Evropi od leta 2000 do 2019, je odkrila le **malo znakov, da bi države spremenile svojo najbolj zaželeno vrsto alkoholne pijače, razširjenost pitja ali vedenje pri pitju, kot je prekomerno pitje.**

»To kaže, da kulturni dejavniki, kot so tradicionalne preference glede pijač, družbene norme glede pitja in zgodovinski vzorci uživanja alkohola, pomembno prispevajo k stabilnosti vzorcev pitja,« je povedala Daniela Correia, glavna avtorica raziskave iz regionalnega urada Svetovne zdravstvene organizacije za Evropo. Dodala je: *»Vino je na primer že stoletja stalnica v sredozemskih državah, medtem ko ima pivo globoke korenine v srednjeevropskih državah.«*

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

Correia in sodelavci so poročali, kako so opazovali vzorce pitja v državah EU ter na Islandiji, Norveškem in v Ukrajini, za leta 2000, 2010, 2015 in 2019.

Analiza je razkrila **šest skupin vzorcev pitja alkohola v Evropi** za leto 2019. Ena skupina je predstavljala **uživanje vina**, ki je zajemala države, kot so Francija, Grčija in Švedska, drugo skupino pa so tvorile države z **visoko stopnjo uživanja piva in relativno nizko stopnjo uživanja žganih pijač**, kamor so sodile Avstrija, Nemčija in Danska. Te države so prav tako imele **največjo stopnjo uživanja alkohola med turisti**.

Hrvaška, Madžarska in Slovaška so bile med državami v skupini z **največjo stopnjo uživanja piva, visoko razširjenostjo čezmernega pitja alkohola in visoko stopnjo uživanja žganih pijač**, medtem ko so Ukrajina, Bolgarija in Ciper tvorili skupino, ki je vključevala **najvišjo razširjenostjo oseb, ki ne uživajo alkoholnih pijač, obenem pa je vključevala visoko stopnjo uživanja žganih pijač**.

Skupino, ki so jo sestavljale Estonija, Latvija in Litva, je imela **visoko stopnjo uživanja žganih pijač in piva, vendar nizko stopnjo čezmernega pitja**, medtem ko je bila zadnja skupina opredeljena kot tista z **najvišjo razširjenostjo pivcev in čezmernega pitja**. V to skupino so spadale Finska, Islandija, Irska in Malta.

Ko so raziskovalci analizirali vzorce pitja za leta 2000, 2010 in 2015, so našli istih šest skupin, čeprav je bila **leta 2000 najdena še ena skupina, ki je predstavljala države z nizko splošno stopnjo uživanja alkohola**, kot so Grčija, Norveška, Slovenija in Švedska. Raziskovalci dodajajo, da je v celotnem študijskem obdobju **20 od 30 držav ostalo v isti skupini, večina tistih, ki so se zamenjale, pa je bila del skupine z nizko splošno stopnjo uživanja alkohola, ki je pozneje izginila**.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

WEBINARJI, KONFERENCE IN OSTALI DOGODKI

[Nacionalni simpozij ob Svetovnem dnevu brez tobaka – 29. 5. 2024](#)

31. maja vsako leto obeležujemo Svetovni dan brez tobaka. Letos je potekal pod sloganom »*Otroci in mladostniki v primežu tobačne industrije*«. 29. maja 2024 smo ta dan obeležili z nacionalnim simpozijem, ki je potekal preko spleta. Simpozij so so-organizirali NIJZ, Ministrstvo za zdravje, Urad SZO v Sloveniji, Inštitut za zdravje in okolje, Klinika Golnik, Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, Mladinska zveza brez izgovora Slovenija in Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo.

Med predavatelji je bila tudi Neža Polh, generalna sekretarka SZOTK, s predavanjem na temo »*Mednarodno sodelovanje nevladnih organizacij za zmanjševanje vplivov industrije na mlade*«. Ob koncu simpozija je sledila tudi okrogla miza o vplivih industrije na mlade.

[Koalijski sestanek SmokeFree Partnership in delavnica »Kako izboljšati komunikacijo za nadzor nad tobakom?« – 25.–26. 6. 2024](#)

Organizacija SmokeFree Partnership je svoje vsakoletne dogodke letos organizirala tudi v Ljubljani. Evropska koalicija nevladnih organizacij s področja nadzora nad tobakom je koalijski sestanek organizirala v Ljubljani, 25. 6. 2024. Naslednji dan je potekala delavnica na temo »*Kako izboljšati komunikacijo za nadzor nad tobakom?*«. Na koalijskem sestanku je s predstavitvijo o sprejemu dopolnitev slovenske tobačne zakonodaje aktivno sodelovala tudi Mihaela Lovše, predsednica Slovenske zveze za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

NAPOVEDNIK DOGODKOV

[Festival LUPA – 12. 9. 2024](#)

Letošnji vseslovenski festival nevladnih organizacij LUPA bo potekal **12. septembra 2024** od 10. do 18. ure na Prešernovem trgu v Ljubljani. Na festivalu se bodo, kot vsako leto, nevladne organizacije na stojnicah predstavile s svojimi programi in aktivnostmi. Lani se je na LUPA predstavilo več kot 120 nevladnih organizacij. Festival bo spremljal tudi »program v živo« (pevski zbori, plesne skupine, športna društva, folklorne predstave, kratke gledališke predstave...).

RAZPISI NA PODROČJU ZDRAVJA IN OKOLJA

[Javni razpis za razvoj in profesionalizacijo NVO in prostovoljstva 2024](#)

Razpisuje: Ministrstvo za javno upravo

Vrednost razpisa: V obdobju treh proračunskih let bo v okviru javnega razpisa za delovna mesta na voljo skupaj 12,6 milijona evrov, in sicer 8.400.000 EUR za SKLOP A in 4.200.000 EUR za SKLOP B.

Rok prijave: 7. 8. 2024

[Obzorje Evropa: Podpora medsektorskih rešitev za prehod v podnebno nevtralno družbo v letu 2024](#)

Razpisuje: Evropska komisija

Vrednost razpisa: 39.000.000 EUR

Rok prijave: 5. 9. 2024

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[Obzorje Evropa: Podpora preoblikovanju sosesk v lepša, trajnostna in vključujoča okolja](#)

Razpisuje: Evropska komisija

Vrednost razpisa: 17.800.000 EUR

Rok prijave: 19. 9. 2024

[Obzorje Evropa: Implementacijske raziskave za obvladovanje dolgotrajnih stanj, ki so posledica nenalezljivih bolezni](#)

Razpisuje: Evropska komisija

Vrednost razpisa: Na voljo je 20.000.000 evrov, podprli bodo okvirno pet projektov.

Rok prijave: 26. 11. 2024